

Discussienota Omgevingskwaliteit

Gemeente Den Helder

Projectnr. 199023

1. Inleiding

In 'Helders Akkoord', het coalitieprogramma van de gemeente Den Helder voor de periode 2018 – 2022, is aangegeven dat het college de intentie heeft de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit (CRK) op te heffen. Dit o.a. gericht op het verbeteren van het vestigingsklimaat voor ondernemers en het vereenvoudigen en versnellen van procedures. Hierdoor zullen de ambities en regierol van de gemeente ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit veranderen en het betekent dat de gemeente Den Helder het beleid voor ruimtelijke kwaliteit (o.a. de herziene Welstandsnota 2015) zal moeten herijken en actualiseren. Het College heeft daarom opdracht gegeven de consequenties van deze maatregel in kaart te brengen en in het bredere kader van het huidige en gewenste toekomstige beleid te plaatsen. Tijdens een raadsinformatie-avond op 17 juni jl. zijn de raadsleden geraadpleegd over de wensen en mogelijkheden met betrekking tot de ruimtelijke kwaliteit van Den Helder.

Deze discussienota is tot stand gekomen op basis van de opgehaalde informatie en beelden tijdens de informatiebijeenkomst met de gemeenteraad. Hierin kunt u lezen wat op hoofdlijnen de mogelijkheden voor het beleid voor omgevingskwaliteit zijn. Onderzocht is wat verplicht is en wat nodig, er is gekeken naar alternatieve vormen van kwaliteitsbeleid, begeleiding van initiatieven en mogelijke herziening van de regierol van de gemeente.

De mogelijkheden voor het herijken en actualiseren van het ruimtelijke kwaliteitsbeleid worden bekeken in samenhang met de invoering van de omgevingswet. Het College onderzoekt momenteel tevens hoe, in de aanloop naar de invoering van de omgevingswet, het beleid 'omgevingswetproof' kan worden gemaakt. In de omgevingswet wordt veel aandacht besteed aan beleid dat gericht is op het faciliteren van de initiatiefnemer ('ja mits') en tegelijk op het realiseren van 'goede omgevingskwaliteit' (hoofddoelstelling van de wet). Wat betekent dat eigenlijk en zijn deze twee zaken te combineren. Hierbij gaat het vooral om het hanteren van het principe 'ja, mits' en het beter en sneller afhandelen van plannen, meer gericht op faciliteren/mogelijk maken dan op toetsen aan regels.

De discussienota is als volgt opgebouwd. In paragraaf 2 worden enkele ambities en afspraken uit het coalitieakkoord opgesomd die betrekking hebben op het ruimtelijke kwaliteitsbeleid. Paragraaf 3 beschrijft de taak- en plaatsbepaling van het CRK op dit moment. De uitkomsten van de raadsinformatie-avond wordt in paragraaf 4 beschreven. Paragraaf 5 omvat de conclusies en vervolgstappen. Paragraaf 6 t/m 8 gaat over de consequenties van veranderend beleid.

2. Beoogd maatschappelijk resultaat

Bestuurlijke vernieuwing is een hoofddoel van het Helders Akkoord. De gemeente Den Helder wil zo min mogelijk belemmerend zijn voor ondernemers en burgers waar dit kan en de juiste mate van sturing geven als dat nodig is. Hoe groter de collectieve en publieke betekenis van een plek hoe steviger de regie van de gemeente mag zijn. Het Helders Akkoord is een start (geen eindpunt) voor een nieuwe cultuur en betere omgangsvormen en voor meer transparantie. Dit coalitieakkoord is een akkoord op hoofdlijnen met voldoende ruimte om met elkaar de invulling verder ter hand te nemen. Kijkend naar ruimtelijke kwaliteit, worden in het akkoord diverse aanknopingspunten beschreven voor de ontwikkelingen binnen de gemeente, de omgang met en begeleiding van initiatiefnemers en de belanghebbende burger. Enkele voorbeelden hiervan zijn:

3.8 Vestigingsklimaat; 'Werkgelegenheid is essentieel voor onze stad, vooral een stijging hiervan. Het vestigingsklimaat van Den Helder is in meer algemene zin afhankelijk van bereikbaarheid, de toekomst van de haven en de stedelijke vernieuwing en stadspromotie.' 'Het vestigingsklimaat kent indirect ook een relatie met het faciliteren van onze ondernemers. Van belang is dat initiatieven van ondernemers benaderd worden vanuit het principe 'ja, mits' zeker als het gaat om nieuwbouw en/of uitbreiding. Bijvoorbeeld waar het gaat om het toetsen van plannen aan een beeldkwaliteitsplan. De Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit wordt afgeschaft.

Ondernemers mogen niet lang wachten op een antwoord, te vaak worden plannen nu afgewezen en (dure en dus onhaalbare) aanpassingen voorgesteld. Dat willen we naar de toekomst anders, beter en sneller doen'.

3.9 Toerisme; 'Van belang is dat de toeristische ontwikkeling van een hoogwaardige kwaliteit is.De gemeente moet investeren in goede voorzieningen. De positieve uitstraling en beleving begint bij de entree....Dat betekent concreet: planontwikkeling met ondernemers samen om de verblijfsrecreatie op een hoger niveau te tillen waarbij behoud natuurschoon en culturele waarden speerpunten zijn';

4.10 Beheer openbare ruimte; 'Het beheer van de openbare ruimte is één van de grootste opgaven, waar de gemeente Den Helder voor staat. De inwoners hebben recht op een stad, die schoon en veilig is..... Hiermee geven wij een helder signaal af dat goed onderhoud bijdraagt aan de leefbaarheid en kwaliteit van de Woonomgeving'.

3. Beleidskader; taak en plaatsbepaling CRK

De Commissie voor Ruimtelijke Kwaliteit (CRK) is een door de gemeenteraad benoemde onafhankelijke commissie. De leden zijn onafhankelijk ten opzichte van het gemeentebestuur en de gemeentelijke organisatie. De taakomschrijving is breed. Hier worden de taken van de CRK kort omschreven, voor de uitgebreide taakomschrijving wordt verwezen naar bijlage 1.

Het CRK geeft bij voorkeur **advies in vooroverleg**. Aanvragen voor een omgevingsvergunning met ruimtelijke consequenties worden meestal in een vroeg stadium aan de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit voorgelegd. In dat geval is er meer ruimte voor een constructief gesprek. Veelal zijn de initiatiefnemers aanwezig.

Bij afwijken van bestemmingsplan kan de CRK om advies gevraagd worden. Als een bouwplan niet past in het bestemmingsplan, kan de gemeente voor bepaalde kleine bouwplannen alsnog medewerking verlenen. Een uitgangspunt van het beleid is dat een bouwplan geen afbreuk mag doen aan de ruimtelijke en stedenbouwkundige kwaliteit en moet bij voorkeur kwaliteit toevoegen.

De CRK geeft **Welstandsadvies (Woningwet)**. De gemeenteraad van Den Helder heeft de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit CRK ingesteld om uitvoering te geven aan de advisering met betrekking tot de door de gemeenteraad in de welstandsnota vastgestelde welstandscriteria. Ambtelijke welstandsadviesering bestaat ook, maar beperkt. Steeds meer initiatieven worden in vooroverleg (dus nog voor er een vergunning wordt aangevraagd) aan de CRK voorgelegd. Vaak is de initiatiefnemer daarbij en kan in open en constructieve dialoog over het initiatief worden gesproken. Toetsing van bouwplannen kan ook door ambtenaren worden uitgevoerd. In veel gemeenten wordt ambtelijke toetsing ingezet voor relatief eenvoudige vergunningaanvragen die grotendeels aan de kaders voldoen zoals eenvoudige verbouwing, nieuwe bijgebouwen, erkers, dakkapellen, opbouwen, gevelwijzigingen, reclames, kleine objecten (nuts e.d.) etc. De gemeente heeft de mogelijkheid om bouwwerken of gebieden aan te wijzen als welstandsvrij. Dat betekent dat niet wordt getoetst op redelijke eisen van welstand. Op dit moment zijn er geen welstandsvrije bouwwerken of gebieden aangewezen in Den Helder.

Met de invoering van de omgevingswet verdwijnt het begrip welstand. De welstandsnota wordt onderdeel van het omgevingsplan en de 'welstandsnota' wordt daarna 'nota (beleidsregels) uiterlijk van bouwwerken'.

In de welstandsnota Den Helder 2015 zijn al stappen gezet naar een meer uitnodigende inzet van de advisering:

Dialogo en inspiratie

Op basis van ervaringen is gebleken dat het bieden van ruimte en het aangaan van de dialoog tot betere resultaten leidt. Wij doen daarbij ook beroep op de zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid van u waar het de eigen leefomgeving betreft. Veel mensen zijn bereid mee te werken aan het in stand houden of bevorderen van de ruimtelijke kwaliteit van hun leefomgeving, maar willen graag van te voren weten welke aspecten een rol spelen bij de beoordeling van een bouwplan.

De criteria in deze nota verwoorden niet hoe iets letterlijk moet worden ontworpen, maar waarop bij de beoordeling gelet wordt. In een vooroverleg of openbare vergadering kan een gesprek ontstaan tussen de aanvrager en de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit over de essentie van een opgave op een bepaalde plek en wat de betekenis is voor de openbare ruimte. De taak van de commissie is dan ook om niet alleen toetsend maar ook om inspirerend te zijn. Dat betekent ook dat de commissie geïnspireerd kan worden met goede verrassende ontwerpen. Een goed ontwerp is immers niet altijd te vatten in regels maar zal eerder tot stand komen in dialoog.

In de erfgoedverordening die in 2017 is herzien en vastgesteld is de CRK aangewezen als de gemeentelijke adviescommissie wat betreft de **erfgoedtaken** zoals in monumentenwet en erfgoedwet zijn vastgelegd. In deze verordening wordt al voorgesorteerd op de komst van de omgevingswet en de gevolgen hiervan op de gemeentelijke advisering.

Uit het Beleidskader Cultureel Erfgoed | gemeente Den Helder 2017; Beleidskeuzes en uitvoeringsrichtingen:

Het college stelt de nieuwe Erfgoedverordening vast inclusief de geactualiseerde monumentenlijsten. Daarnaast wordt (is) de procedure in gang gezet voor het aanwijzen van een aantal nieuwe monumenten, waaronder een aantal representatieve wederopbouwobjecten. In het toekomstige omgevingsplan (op grond van de nieuwe Omgevingswet) zullen cultuurhistorisch waardevolle en als zodanig te beschermen stedenbouwkundige structuren van een aantal wederopbouw wijken worden opgenomen.

Op grond van artikel 15 van de Monumentenwet 1988 heeft de CRK tot taak te adviseren over aanvragen om een omgevingsvergunning voor monumenten en in het beschermd gezicht en heeft de CRK een adviesrol bij het aanwijzen van nieuwe monumenten. Binnen de commissie zijn enkele leden deskundig op het gebied van de monumentenzorg.

Tot de invoering van de Omgevingswet blijft artikel 15 van de Monumentenwet 1988 van kracht. De Omgevingswet (artikel 17.9) verplicht de gemeenten om een gemeentelijke adviescommissie te benoemen die tot taak heeft te adviseren over de aanvragen om een omgevingsvergunning voor een rijksmonumentenactiviteit en voor alle door de gemeenteraad vast te stellen andere gevallen. Ook in deze nieuwe commissie die onafhankelijk zal zijn van het gemeentebestuur dienen enkele leden deskundig te zijn op het gebied van de monumentenzorg. De toelichting van de wet beschrijft dat het hierbij ook kan gaan om een adviescommissie met een bredere taak voor 'goede omgevingskwaliteit', betreffend het belang van aspecten als cultureel erfgoed, architectonische kwaliteit van bouwwerken, stedenbouwkundige kwaliteit en kwaliteit van natuur en landschap. De Omgevingswet maakt uitdrukkelijk een bredere taakstelling van deze commissie mogelijk.

Voor permanente **reclame-uitingen** zijn er in het gemeentelijk beleid heldere voorschriften opgesteld. De gemeenteraad heeft ervoor gekozen om alle bouwplannen welke direct grenzen aan de weg, het openbaar groen of water, aan de CRK ter advisering voor te leggen. Het oordeel van de deskundigen is nodig om te bezien of er bij reclame op deze plekken sprake is van een aantoonbare opwaardering van de ruimtelijke kwaliteit. Handelsreclame, standplaatsen en voorwerpen op of aan de weg moeten op grond van de APV voldoen aan redelijke eisen van welstand. Dit kan ook ambtelijk worden getoetst.

Ook wordt de CRK ingeschakeld bij **beoordeling van excessen** en het afwijken (maatwerk) van de gemeentelijke richtlijnen.

Naast de wettelijke taken als welstand en monumenten is binnen de taakomschrijving van de CRK een brede, **vroegtijdige en meer integrale adviestaak** ontstaan (landschap, stedenbouw, erfgoed, ruimtelijke kwaliteit en architectuur). Dit hangt samen met een in de loop der jaren ontwikkelde meer integrale beleidsuitvoering. De commissie wordt geregeld vroegtijdig (vooroverleg) in planprocessen en bij de beleidsvoorbereiding ingeschakeld. In die situaties wordt de commissie veelal ingezet als constructief klankbord. Hierdoor is een zorgvuldige adviesstructuur ontstaan in de samenwerking tussen de gemeentelijke afdelingen, stedenbouw/RO, vergunningen en erfgoed.

4. In gesprek met de gemeenteraad

Samenvatting Raadsinformatieavond 17 juni (voor het volledige verslag zie bijlage 2).

Hoofddoel van de avond is inzicht krijgen in de consequenties van de voorgenomen afschaffing van de CRK en het ophalen van de inzichten van raadsleden over een meer faciliterende en stimulerende overheid. Aan de raad om te bepalen wat de (regie)rol van de gemeente is op het vlak van 'goede omgevingskwaliteit' en hoe dit vorm kan krijgen.

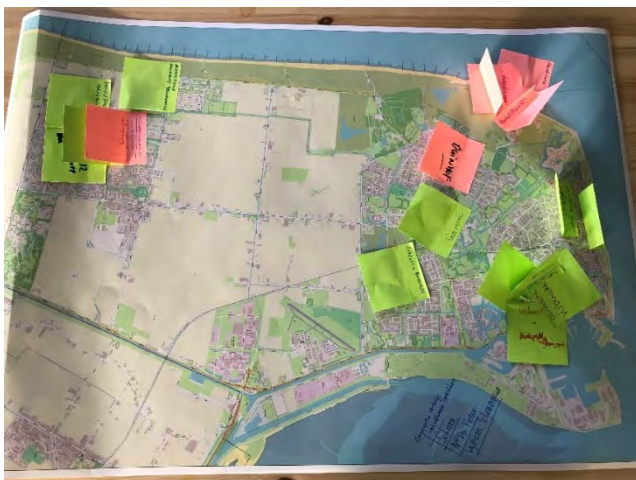
Stap 1. Ambitie bepalen voor het beleid (regierol) voor omgevingskwaliteit.

Stap 2. Discussie over de wijze waarop en door wie dit beleid wordt uitgevoerd/toegepast.

Het afwijzen of bijsturen aan het eind van het planproces, door middel van een traditionele toetsing met een welstandsadvies, wordt niet langer als wenselijk gezien. Initiatiefnemers moeten zoveel mogelijk worden ondersteund, vanuit het beginsel ja, mits... Het is aan de raadsleden hoe, waar en in welke gevallen ze dat anders zouden willen zien.

Bij het formuleren van nieuw beleid kan worden aangesloten bij de omgevingswet, die meer uitgaat van eigen initiatief en het 'ja, mits' principe. Dit is een stap richting bestuurlijke vernieuwing en vergt zowel bij bestuur als in de uitvoering van beleid een ingrijpende cultuuromslag (van plantoetsen naar planbegeleiding). Er is een grote variëteit aan gebieden en bouwopgaven (van dakkapellen tot herbestemming van monumentale gebouwen). De centrale vraag tijdens de avond is voor welke ingrepen en gebieden meer en minder aandacht nodig is, en wie hierover kan adviseren.

De avond bestaat uit een wandeling langs projecten waar de CRK advies heeft uitgebracht, een lezing over de komst van omgevingswet (en de gevolgen die dat heeft voor de adviescommissie) en twee werksessies waarbij de raadsleden aan het woord zijn en kunnen aangeven waar de regie voor ruimtelijke kwaliteit zou moeten liggen.

Ruimtelijke kwaliteit wordt belangrijk gevonden. Er worden veel plekken genoemd met veel kwaliteit, of plekken die potentie hebben. Eenheid in het straatbeeld wordt gewaardeerd.

In de gebieden waar de woningstichting actief is, gaat het beter. In gebieden met veel particulier bezit gaat het minder goed en is sturing door de gemeente nodig. Er is ook veel aandacht voor de kwaliteit van de openbare ruimte.

De meningen over veel en weinig aandacht is niet altijd gelijk. Zo wordt over Huisduinen gezegd dat het een prachtige buurt is, waarvan het belangrijk is dat de kwaliteit wordt behouden. De een stelt dat daar veel aandacht door de overheid naar moet uitgaan, de ander stelt dat bewoners zelf willen dat het mooi blijft en zij dit onderling kunnen regelen. Tijdens de discussies gaat het erover waar de ruimtelijke kwaliteit meer regie van de overheid nodig heeft, of waar burgers of bedrijven dit onderling kunnen bepalen. Er worden tal van redenen aangegeven waarom de regie meer of minder kan. Dit heeft niet te maken met mooi of lelijk, maar met de kwetsbaarheid van gebieden, in hoeverre inwoners zich kunnen groeperen in overlegstructuren en met de complexiteit van de ingrepen. Er zijn veel overeenkomstige meningen, maar ook veel verschillende.

inleiding op de omgevingswet door Flip ten Cate

De hoofddoelen van de wet zijn het maken van een veilige, gezonde leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit. Centraal staat een grotere bestuurlijke afwegingsruimte (mits zorgvuldig en goed gemotiveerd).

Goede omgevingskwaliteit is een van de drie hoofddoelen van de wet, maar wat dat is, is niet exact gedefinieerd in de wet. Goede omgevingskwaliteit duidt volgens de toelichting bij de wet op het belang van aspecten als cultureel erfgoed, architectonische kwaliteit van bouwwerken, stedenbouwkundige kwaliteit en kwaliteit van natuur en landschap. Het is een combinatie van aspecten die integrale benadering mogelijk maken.

Goede omgevingskwaliteit wordt vastgelegd in nieuwe wettelijke instrumenten. Voor de gemeente zijn de drie belangrijkste:

1. De Omgevingsvisie;
2. Het Omgevingsplan;
3. De Omgevingsvergunning;

De bedoeling van de wet is dat er minder zaken vergunningsplichtig zullen zijn, met als basisidee: als je aan de regels voldoet hoef je geen vergunning meer aan te vragen. Voor meer complexe gevallen zal nog vergunning nodig zijn die wordt getoetst aan de regels in het omgevingsplan. Ook als een initiatief niet in het omgevingsplan past dient de gemeente voortaan te onderzoeken of toch onder voorwaarden kan worden meegewerkt.

Over de advisering omtrent ruimtelijke ontwikkelingen heeft de wet veel vrijheid gegeven aan gemeenten om dit in te vullen zoals men wenst. Wel is de instelling van een 'gemeentelijke adviescommissie' verplicht. De gemeenteraad heeft de bevoegdheid gekregen om deze commissie te benoemen en de taakomschrijving vast te stellen. Het rijk eist dat deze commissie in elk geval advies geeft over de door het rijk aangewezen monumenten. De raad kan hier andere adviesvragen aan toevoegen. Dit opent de weg naar een meer brede integrale adviestaak. De VNG is bezig met een landelijke handreiking (eind dit jaar) om de commissie goed te kunnen inrichten.

De deelnemers aan de avond hebben besproken wat nodig is om de gewenste kwaliteit te borgen en wie daarbij een rol heeft. Er zijn 3 mogelijke opties besproken:

- 1. de burger zelf aan zet (geen welstandsadvies, mogelijk wel afstemming),**
- 2. gemeentelijke regie door ambtelijke adviseurs (ambtelijk advies)**
- 3. extern onafhankelijk deskundig advies (adviescommissie).**

Met de burger aan zet wordt bedoeld dat er wel beleid voor omgevingskwaliteit is geformuleerd maar dat burgers onderling de zorg hiervoor op zich nemen. In gebieden en bij ingrepen waar niet de burger zelf, maar de gemeente geacht wordt de regierol te nemen, is er de optie om ambtelijk te laten adviseren of het advies te laten uitbrengen door een deskundig en onafhankelijk adviesorgaan.

Ad.1 De burger zelf aan zet - geen advies nodig:

Genoemd worden:

- het buitengebied, reclame op bedrijventerreinen, erfafscheidingen, samenhang in de buurt, dakkapellen.

- Bouwplannen van de woningstichting.
- (Kleine) bouwplannen in buurten met een sterke belangenvereniging (die kan zorgdragen voor kwaliteit), zoals Duinpark of Huisduinen.
- Kleine bouwplannen, zoals dakkapellen, of dakopbouwen. Het wordt daarbij wel belangrijk gevonden dat het geen rommeltje wordt.

Er wordt gesproken over wat je extra moet doen om dit te doen slagen. Hoe toets je of omwonenden het met je eens zijn? Wat als de burens dwars gaan liggen omdat ze je niet mogen? Wat is het vangnet als er onenigheid ontstaat? Ook wordt gezegd dat betrokkenen het ook zelf moeten willen. Zo niet dan moet toch de gemeente optreden.

Ad.2 Ambtelijk advies:

Als mensen er zelf niet uitkomen en op de meest kwetsbare of belangrijke plekken moet de gemeente het voortouw nemen. Dit geldt bijvoorbeeld bij de openbare ruimte, winkelgebieden of bedrijventerreinen. Maar ook als er geen burens zijn (bij een nieuwbouwwijk bijvoorbeeld) of als je er als burens niet uitkomt.

- Als er toch regie en regels nodig zijn, omdat de angst bestaat dat het anders een rommel wordt.
- Nadat de woningstichting bouwplannen heeft opgeleverd, is regie nodig om de eenheid in een gebied te behouden.
- Na isoleren/gevelwijzigingen.
- Kwetsbare buurten met veel particulier bezit.
- Schuttingen of dakkapellen. Een deel vindt dat dit vrij kan worden gelaten, een deel vindt dat hiervoor wel regels moeten worden opgesteld, of voorwaarden aan bewoners moeten meegeven, zodat het geen rommel wordt.

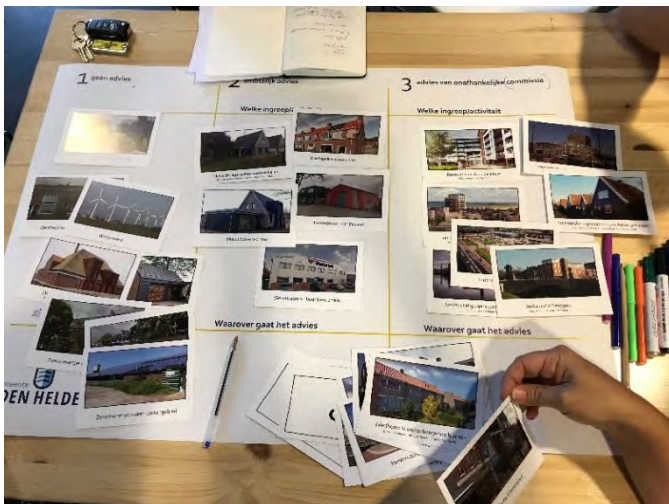
Ad.3 Onafhankelijk deskundig advies:

Onafhankelijke deskundige advisering is van belang bij historische gebieden en gebouwen, de inrichting van de openbare ruimte, bruggen, markante zaken. Wie zorgt voor het grotere geheel? Wat doe je bij heel ingewikkelde kwesties? Ook daken met zonnepanelen en windmolens worden genoemd.

- Historische wijken en buurten
- Monumenten en Karakteristieke gebouwen
- De openbare ruimte.
- Hoogbouw, hiervoor dient altijd een expert te worden geraadpleegd die de impact ervan begrijpt.

Wat nog toegevoegd wordt is dat het belangrijk is om mensen zelf te horen of ze de verantwoordelijkheid ook zelf willen nemen om er onderling uit te komen. Het zou bijvoorbeeld goed zijn om bij bedrijventerreinen te informeren wat zij ervaren bij indienen van een aanvraag en of ondernemers er voor voelen om zelf de regie te nemen.

Er is met veel betrokkenheid gesproken over de bijzondere kwaliteit van Den Helder en hoe en wie zorg kan dragen om dit te behouden of te verbeteren. Men vindt het belangrijk om de ruimtelijke kwaliteit te behouden, en is er veel informatie opgehaald om een volgende stap te kunnen zetten.

5. Conclusies en vervolgstappen

Op basis van de opgehaalde informatie tijdens de informatiebijeenkomst met de gemeenteraad op 17 juni j.l. en het onderzoek naar de consequenties van de beleidsverandering kunnen de volgende vijf voorstellen voor beleidswijzigingen worden gepresenteerd. De voorstellen gaan uit van een vernieuwend kwaliteitsbeleid aan de hand van experimenten met een belangrijke rol voor participatie, afbouw CRK en zorgvuldige aansluiting bij implementatie van de omgevingswet.

De volgende voorstellen kunnen worden gepresenteerd over het vervolgproces:

1. Experimenteer met 'de burger aan zet'
2. Onafhankelijke advisering in bepaalde gevallen nodig geacht (afstemming supervisie)
3. Ambtelijke advisering; inzetten waar mogelijk
4. Aanpassing en omgevingswetproof maken van welstand- en monumentenbeleid
5. Ingrepen koppelen aan invoeringstraject omgevingswet

Ad.1 Experimenteer met 'de burger aan zet'

Er lijkt ruimte om te experimenteren met gebieden waar de kwaliteitssturing (de regierol) meer bij burgers en ondernemers komt te liggen. Te denken valt aan gebieden waar de woningcorporatie het merendeel van het bezit heeft of waar een sterke buurtverbondenheid bestaat, zoals in Huisduinen of Duinpark. Ook is een experiment denkbaar op bedrijventerreinen waar een sterke onderlinge band bestaat tussen de ondernemers/bedrijven. Doelstelling van het experiment is te bezien hoe mensen omgaan met de regierol als de gemeente zich als regisseur grotendeels terugtrekt. In Nederland zijn her en daar al experimenten gedaan met deze aanpak, zoals in Eindhoven en Groningen. Van deze ervaringen kan worden geleerd. Het experiment wordt dan in een vervolgtraject verder uitgewerkt. Waar de gemeente de regierol meer naar de burger verplaatst zal de gemeente moeten aanbieden om achterwacht te zijn en eventueel te investeren in een 'buurtbemiddelaar' of iets dergelijks. Ook de welstandnota (straks: nota uiterlijk van bouwwerken) zal hier op aangepast moeten worden en de kwaliteitscriteria in samenspraak met burgers worden opgesteld.

Ad.2 Onafhankelijke advisering in sommige gevallen nodig geacht

Tijdens de raadsavond is gebleken dat er gebieden en situaties zijn waarin een onafhankelijke advisering door een niet aan het gemeentebestuur gebonden orgaan met experts van belang wordt gevonden. Dit betreft met name gebieden met cultuurhistorische waarde, gebieden met veel particulier bezit en de gebieden met een grote openbare en publieke betekenis zoals het centrumgebied, de grachten, de kwetsbare centrumbuurt, winkelcentra en het duin- en kustgebied. Ook bij potentiële conflictsituaties tussen burgers, bij situaties waarbij bezwaarmakers zich melden, bij afwijkingen van de bestaande kaders of in geval van twijfel over de uitleg van de kaders/regels, bij controversiële plannen, hoogbouw of andere ingrijpende programma's is een onafhankelijk oordeel wenselijk. Tussen de raadsleden bestaat verschil van mening over welke gevallen wel en

niet, maar er bestaat overeenstemming dat de inbreng (vroeg)tijdig is en de toon van de advisering constructief en meedenkend en op de juiste momenten en (in geval van conflict) ook een betekenis kan hebben in de sfeer van de 'rijdende rechter'.

In gevallen waarin een nieuwe gebiedsontwikkeling aan de orde is, kan gekozen worden voor het model van de supervisor of het kwaliteitsteam. Dit is bijvoorbeeld in het stadshart aan de orde. In de uitwerking van het beleid zal aandacht moeten zijn voor goede wisselwerking tussen de 'gewone' advisering in de stad en deze proactieve vorm van gemeentelijke regie.

Ad.3 Ambtelijke advisering; inzet waar mogelijk

In de minder complexe gebieden, de naoorlogse wijken, de haven- en bedrijventerreinen en bij vergunningaanvragen waarvan de kaders helder en duidelijk zijn (weinig interpretatieruimte opleveren), kan zoveel mogelijk worden ingezet op ambtelijke advisering. Dit betreft een flink deel van de kleinere plannen. In de toekomst zal een meer integrale ambtelijke afweging plaats gaan vinden tussen verschillende aspecten (ruimtelijke ordening, stedenbouw, welstand, monumenten en openbare ruimte) Met de invoering van één gemeentedeekkend omgevingsplan zullen de verschillende kaders met betrekking tot de omgeving immers op elkaar worden afgestemd. Het is daarom van belang dat in het implementatietraject van de omgevingswet wordt gezocht naar verbinding tussen deze verschillende aspecten. Veel gemeenten experimenteren inmiddels met zogenaamde 'initiatieventeams' of 'omgevingskamers'. De VNG heeft hiervoor enkele pilots uitgezet, waaronder in de gemeente Zaanstad. Van deze Pilots kan worden geleerd. De inzet van ambtelijke advisering in Den Helder is ook een capaciteits- en competentievraag. Binnen de ambtelijke diensten zal de culturomslag van toetsen naar begeleiden van initiatieven nog moeten worden uitgebouwd. Voorgesteld wordt om de mogelijke aanpassingen in de ambtelijke werkprocessen te koppelen aan het invoeringstraject van de omgevingswet.

Ad.4 Aanpassing en omgevingswetproof maken van welstand- en monumentenbeleid

De gemeentelijke welstandsnota is in 2015 herzien, de erfgoedverordening in 2017. In beide beleidskaders (die ook de CRK hanteert) is al veel aandacht besteed aan deregulering en ruimte voor het voeren van zorgvuldige, transparante en constructieve gesprekken met initiatiefnemers. Op onderdelen zou de welstandsnota nog kunnen worden geactualiseerd en meer geïntegreerd met het bestemmingsplan (straks het omgevingsplan). Hierbij zou ook kunnen worden overwogen om te experimenteren met welstandsvrije gebieden in overleg met de betreffende bewoners en/of ondernemers. In een welstandsvrij gebied worden er helemaal geen kwalitatieve voorwaarden meer gesteld en is de realisatie van omgevingskwaliteit een volledig individuele zaak. Ook voor burens is er dan geen rol meer.

Ad.5 Ingrepen koppelen aan invoeringstraject omgevingswet

Het is nog 18 maanden tot de verwachte invoering van de omgevingswet. Binnen de gemeente lopen nu diverse invoeringstrajecten. Het herzien van het kwaliteitsbeleid in relatie tot andere instrumenten (omgevingsvisie en omgevingsplan) is daarbij leidend. De inrichting van de verplichte gemeentelijke adviescommissie hoort ook bij het invoeringstraject evenals de benodigde cultuurverandering en aanpassing van werkprocessen binnen het ambtelijk apparaat. Het verdient aanbeveling om gedurende de komende maanden de bovenstaande aanbevelingen uit te werken en te koppelen aan de invoeringstrajecten omgevingswet, inclusief de instelling van de gemeentelijke adviescommissie. Onderdeel van de verdere uitwerking is het inrichten van een goede taakomschrijving/opdracht aan deze nieuwe adviescommissie. Tot dit beleid, de maatregelen en de vaststelling zijn voltooid kan worden overwogen de huidige werkwijze van de CRK en de ambtelijke diensten te continueren. Dit is aan de Gemeenteraad. Met dien verstande dat het College de CRK zal opdragen de huidige taakuitoefening zoveel mogelijk te richten op:

- sturen aan de voorkant van het proces,
- met een open en constructieve houding, en
- gericht op 'Ja mits'.

Bovendien kan worden begonnen met proefdraaien ten aanzien van het opvoeren van ambtelijke bevoegdheid.

6. Maatschappelijk draagvlak

De keuze die met betrekking tot het kwaliteitsbeleid en de kwaliteitsadvisering door de gemeenteraad moet worden gemaakt draagt bij aan de zorgvuldige voorbereiding op de invoering van de omgevingswet. Het draagt

bij aan meer afwegingsruimte/maatwerk, ruimte voor initiatief, de gedeelde zorgplicht voor de omgeving, goede omgangsvormen en meer transparantie naar en voor de burger.

Bij de bestuurlijke vernieuwing hoort ook het betrekken (door actieve participatie) van de burger. Indien bijvoorbeeld gekozen wordt in gebieden de verantwoordelijkheid voor kwaliteit meer bij burgers en ondernemers zelf te leggen moet ook geïnvesteerd worden om daar met hen over in gesprek te gaan. In dat gesprek kan ook aan de orde komen of en in welke gevallen men dan zou willen kunnen terugvallen op de gemeente of een onafhankelijk adviesorgaan. Het uitvoeren van enkele pilots waarbij burgers en ondernemers meer het heft zelf in handen krijgen helpt daarbij.

7. Beleidsconsequenties

Herziening van het beleid, passend bij de implementatie van de omgevingswet, inclusief bestuurlijke vernieuwingen, nieuwe regierol en advisering, afbouw van toetsing door CRK leidt in elk geval tot de volgende consequenties voor het gemeentelijk beleid:

1. Welstandsnota dient te worden aangepast; aanscherping van de criteria zodat er minder interpretatieruimte ontstaat, gebiedsindeling aanpassen waarin ook wordt bekeken in welk gebied er geen welstandsbeleid meer van kracht is of het aanwijzen van gebieden waarbinnen burgers en ondernemers zelf de kaders bepalen en/of uitvoeren.
2. Erfgoedverordening dient te worden aangepast en er dient een nieuwe onafhankelijke adviescommissie te worden ingericht die vergunningaanvragen voor monumenten, het beschermd gezicht en alle overige door de raad aangewezen gevallen gaat beoordelen en daarnaast verantwoordelijk is voor aanwijzingen van nieuwe gemeentelijke monumenten.
3. Reclamebeleid zodanig aanpassen dat er ambtelijke advisering over de afwegingsruimte mogelijk wordt
4. De legesverordening zodanig aanpassen dat ook ambtelijke planbegeleiding of beoordeling in vooroverleg in rekening kan worden gebracht
5. Gemeentelijke Bouwverordening aanpassen (reglement schrappen)
6. Beleidsregels Planologische Afwijkingmogelijkheden gemeente Den Helder aanpassen

7. Financiële consequenties

Het tarief dat voor de advisering door de CRK in rekening wordt gebracht wordt (op grond van de legesverordening 2019) doorberekend aan de aanvrager.

De consequentie van het niet langer toetsen aan de welstandsnota, maar dit aan de burger over te laten zou kunnen zijn dat de vergunningaanvragende burger goedkoper uit is. Wel kan het zijn dat de door verzoeken tot handhaving, of alsnog een beroep op de gemeentelijk regierol door omwonenden de kosten voor de gemeente weer hoger worden en in dat geval mogelijk moeilijker op de initiatiefnemer kunnen worden verhaald. Voor de situaties waarin de toetsing aan de welstandsnota door ambtenaren wordt overgenomen is op dit moment geen regeling in de legesverordening opgenomen. Indien ongewijzigd zullen de kosten voor de gemeente in die gevallen toenemen ten opzicht van de huidige situatie. Om dit te voorkomen dient ook de legesverordening aangepast te worden.

8. Realisatie

Deze discussienota is opgesteld op basis van de opgehaalde informatie tijdens de informatiebijeenkomst met de gemeenteraad op 17 juni j.l. . Met de vijf gepresenteerde voorstellen kan uitwerking worden gegeven aan een vernieuwend kwaliteitsbeleid aan de hand van experimenten met een belangrijke rol voor participatie, nieuwe vorm voor onafhankelijk advies en zorgvuldige aansluiting bij implementatie van de omgevingswet.

Het College acht een consultatie met de raadscommissie Stadsontwikkeling & -beheer hierbij noodzakelijk om de hoofdlijnen van het nieuwe beleid af te stemmen en hiermee invulling te geven aan de wensen vanuit de gemeenteraad. Op basis hiervan wordt dit onderdeel verder uitgewerkt en eind 2019 voorgelegd ter besluitvorming.

Bijlage 1 Taak en plaatsbepaling CRK

De gemeenteraad van Den Helder heeft de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit (CRK) ingesteld om uitvoering te geven aan de advisering met betrekking tot de welstandsnota. De leden zijn onafhankelijk ten opzichte van het gemeentebestuur en de gemeentelijke organisatie. De gemeente Den Helder heeft MOOI Noord-Holland aangewezen als provinciale organisatie onder wier verantwoordelijkheid de Adviescommissie voor Ruimtelijke Kwaliteit Den Helder ressorteert. De CRK legt de gemeenteraad eenmaal per jaar een verslag voor van de door haar verrichte werkzaamheden (dit is op grond van de woningwet, voor wat betreft de welstandsadviesing verplicht).

De taakomschrijving is breed:

1. De CRK voert onder regie van de gemeente overleg met betrokkenen bij de voorbereiding van bouwplannen en beoordeelt daartoe **principeaanvragen** voor bouwplannen, bijvoorbeeld in die gevallen dat **afwijken van het bestemmingsplan** door het College wordt overwogen.
2. De CRK is de **welstandscommissie** conform Woningwet (art. 12) en verstrekt welstandsadviezen bij vergunningsaanvragen op basis van de welstandsnota alsmede op door de raad vastgestelde aanvullende welstandscriteria en/of beeldkwaliteitplan.
3. De CRK is in de gemeentelijke monumentenverordening aangewezen als **monumentencommissie** en adviseert met betrekking tot **monumentenvergunningen** als bedoeld in Artikel 15 van de Monumentenwet 1988 en onder andere wat betreft **aanwijzingen** van gemeentelijke monumenten en cultuuroederen.
4. De CRK adviseert burgemeester en wethouders over de welstandsaspecten van **aanvragen voor een reclamevergunning** op grond van het gemeente reclamebeleid 'Bedrijven (positief) in beeld' okt. 2015
5. De CRK beoordeelt op verzoek van B&W of er sprake is van **excessen** bij bestaande bouwwerken.
6. De CRK brengt op verzoek van burgemeester en wethouders **advies** uit over de welstandsaspecten van in voorbereiding zijnde bestemmingsplannen, stedenbouwkundige plannen en andere relevante **beleidsstukken**.
7. De CRK adviseert burgemeester en wethouders tevens gevraagd en ongevraagd over **beleidszaken en strategische visies** met betrekking tot de **ruimtelijke ontwikkeling en de ruimtelijke kwaliteit** van de gemeente.

Ad. 1 Taak: Advies in vooroverleg en advies bij afwijken van bestemmingsplan

Aanvragen voor een omgevingsvergunning met ruimtelijke consequenties worden meestal in een vroeg stadium aan de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit voorgelegd. In dat geval is er meer ruimte voor een constructief gesprek. Veelal zijn de initiatiefnemers aanwezig.

Als een bouwplan niet past in het bestemmingsplan kan de gemeente voor bepaalde kleine bouwplannen alsnog medewerking verlenen. Voor deze zogenaamde kruimelgevallen heeft de gemeente beleidsregels voor afwijking van het bestemmingsplan vastgesteld (Beleidsregels Planologische Afwijkingmogelijkheden 2015 Den Helder). Op deze manier wordt voorkomen dat op elk verzoek ad hoc wordt gereageerd. Een uitgangspunt van het beleid is dat een bouwplan geen afbreuk mag doen aan de ruimtelijke en stedenbouwkundige kwaliteit en moet bij voorkeur kwaliteit toevoegen. De CRK wordt hierbij om advies gevraagd.

Ad.2 Taak: Welstandsadvies (Woningwet)

Wie in Nederland iets wil bouwen of verbouwen heeft daarvoor in veel gevallen een omgevingsvergunning nodig. Bij een aanvraag voor een vergunning wordt bekeken of de plannen voldoen aan redelijke eisen van welstand. De welstandsbeoordeling is volgens artikel 12 van de Woningwet gericht op het uiterlijk en de plaatsing van een bouwwerk. In artikel 12a is bepaald dat de welstandsbeoordeling moet zijn gebaseerd op door de gemeenteraad in een welstandsnota vastgestelde welstandscriteria.

Op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en het Besluit omgevingsrecht (Bor) mag het college zelf bepalen of advies wordt ingewonnen van een onafhankelijke commissie of dat toetsing door ambtenaren wordt uitgevoerd. In de meeste gemeenten wordt ambtelijke toetsing ingezet voor ongeveer de helft van de vragen die gaan over de relatief eenvoudige vergunningsaanvragen die grotendeels aan de kaders voldoen zoals eenvoudige verbouwing, nieuwe bijgebouwen, erkers, dakkapellen, opbouwen, gevelwijzigingen, reclames, kleine objecten (nuts e.d.) etc.

De gemeente heeft de mogelijkheid om bouwwerken of gebieden aan te wijzen als welstandsvrij. Dat betekent dat niet wordt getoetst op redelijke eisen van welstand. Op dit moment zijn er geen welstandsvrije bouwwerken of gebieden aangewezen in Den Helder.

Er zijn al stappen gezet naar een meer uitnodigende inzet van de advisering: Uit welstandsnota Den Helder 2015

Dialogoog en inspiratie

Op basis van ervaringen is gebleken dat het bieden van ruimte en het aangaan van de dialoog tot betere resultaten leidt. Wij doen daarbij ook beroep op de zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid van u waar het de eigen leefomgeving betreft. Veel mensen zijn bereid mee te werken aan het in stand houden of bevorderen van de ruimtelijke kwaliteit van hun leefomgeving, maar willen graag van te voren weten welke aspecten een rol spelen bij de beoordeling van een bouwplan.

De criteria in deze nota verwoorden niet hoe iets letterlijk moet worden ontworpen, maar waarop bij de beoordeling gelet wordt. In een vooroverleg of openbare vergadering kan een gesprek ontstaan tussen de aanvrager en de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit over de essentie van een opgave op een bepaalde plek en wat de betekenis is voor de openbare ruimte. De taak van de commissie is dan ook om niet alleen toetsend maar ook om inspirerend te zijn. Dat betekent ook dat de commissie geïnspireerd kan worden met goede verrassende ontwerpen. Een goed ontwerp is immers niet altijd te vatten in regels maar zal eerder tot stand komen door het dialoog.

De gemeenteraad van Den Helder heeft de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit CRK ingesteld om uitvoering te geven aan de advisering met betrekking tot de welstandsnota. Ambtelijke welstandsadviesering bestaat ook, maar beperkt. Steeds meer initiatieven worden in vooroverleg (dus nog voor er een vergunning wordt aangevraagd) aan de CRK voorgelegd. Vaak is de initiatiefnemer daarbij en kan in open en constructieve dialoog over het initiatief worden gesproken.

Met de invoering van de omgevingswet verdwijnt het begrip welstand. De welstandsnota wordt onderdeel van het omgevingsplan en de 'welstandsnota' wordt daarna 'nota (beleidsregels) uiterlijk van bouwwerken'.

Ad.3 Taak: Monumenten/Erfgoed

In de erfgoedverordening die in 2017 is herzien en vastgesteld is de CRK aangewezen als de gemeentelijke adviescommissie wat betreft de erfgoedtaken zoals in monumentenwet en erfgoedwet zijn vastgelegd. In deze verordening wordt ook al voorgesorteerd op de komst van de omgevingswet en de gevolgen hiervan op de gemeentelijke advisering.

Uit het Beleidskader Cultureel Erfgoed | gemeente Den Helder 2017; Beleidskeuzes en uitvoeringsrichtingen:

Het college stelt de nieuwe Erfgoedverordening vast inclusief de geactualiseerde monumentenlijsten. Daarnaast wordt (is) de procedure in gang gezet voor het aanwijzen van een aantal nieuwe monumenten, waaronder een aantal representatieve wederopbouwobjecten. In het toekomstige omgevingsplan (op grond van de nieuwe Omgevingswet) zullen cultuurhistorisch waardevolle en als zodanig te beschermen stedenbouwkundige structuren van een aantal wederopbouwwijken worden opgenomen.

Artikel 15 van de Monumentenwet 1988 blijft van kracht tot de invoering van de Omgevingswet. Op grond van dit artikel heeft de CRK tot taak te adviseren over aanvragen om een omgevingsvergunning voor monumenten en in het beschermde gezicht en heeft de CRK een adviesrol bij het aanwijzen van nieuwe monumenten. Binnen de commissie zijn enkele leden deskundig op het gebied van de monumentenzorg.

De Monumentenwet 1988 laat de ruimte om voor de adviestaak voor monumenten de inschakeling te regelen van een commissie waaraan in de praktijk meer taken in de fysieke leefomgeving zijn toegedicht. In de praktijk wordt de monumentencommissie bijvoorbeeld wel gecombineerd met een commissie voor ruimtelijke kwaliteit. Artikel 8 maakt daarvan gebruik om mogelijk te maken dat vooruitlopend op de Omgevingswet gewerkt kan worden met een bredere gemeentelijke adviescommissie omgevingskwaliteit. Nu een voorwaarde

van de Omgevingswet zal zijn dat geen leden van het gemeentebestuur deel uitmaken van deze commissie (onder de Monumentenwet 1988 geldt dat voor leden van het college van burgemeester en wethouders), is deze voorwaarde daartoe overgenomen in deze verordening.

De Omgevingswet (artikel 17.9) verplicht de gemeenten om een gemeentelijke adviescommissie te benoemen, die tot taak heeft te adviseren over de aanvragen om een omgevingsvergunning voor een rijksmonumentenactiviteit en voor alle door de gemeenteraad vast te stellen andere gevallen.

Ook in deze nieuwe commissie die onafhankelijk dient te zijn van het gemeentebestuur dienen enkele leden deskundig te zijn op het gebied van de monumentenzorg. De toelichting van de wet beschrijft dat het hierbij ook kan gaan om een adviescommissie met een bredere taak voor 'goede omgevingskwaliteit', betreffend het belang van aspecten als cultureel erfgoed, architectonische kwaliteit van bouwwerken, stedenbouwkundige kwaliteit en kwaliteit van natuur en landschap. De Omgevingswet maakt uitdrukkelijk een bredere taakstelling van deze commissie mogelijk.

Ad.4 Taak: Uitvoering reclamebeleid; Bedrijven (positief) in beeld

Voor permanente reclame-uitingen zijn er in het gemeentelijk beleid heldere voorschriften opgesteld. Veel reclame kan op basis van deze regelgeving worden vergund. De gemeenteraad heeft ervoor gekozen om alle bouwplannen welke direct grenzen aan de weg, het openbaar groen of water, aan de CRK ter advisering voor te leggen. Het oordeel van de deskundigen is nodig om te bezien of er bij reclame op deze plekken sprake is van een aantoonbare opwaardering van de ruimtelijke kwaliteit.

handelsreclame, standplaatsen en voorwerpen op of aan de weg moeten op grond van de APV voldoen aan redelijke eisen van welstand. Dit kan ook ambtelijk worden getoetst.

Ad.5 Taak: Beoordeling excessenbeleid

Ook wordt de CRK ingeschakeld bij het afwijken (maatwerk) van de gemeentelijke richtlijnen en bij het beoordelen excessen.

Ad 6&7 Beleidstaken

Naast wettelijke taken als welstand en monumenten is binnen de taakomschrijving van de CRK een brede en vroegtijdige meer integrale adviestaak ontstaan (landschap, stedenbouw, erfgoed, ruimtelijke kwaliteit en architectuur). Dit hangt met een in de loop der jaren ontwikkelde meer integrale beleidsuitvoering. De commissie wordt geregeld vroegtijdig (vooroverleg) in planprocessen en bij de beleidsvoorbereiding ingeschakeld. In die situaties wordt de commissie veelal ingezet als constructief klankbord. Hierdoor is een zorgvuldige adviesstructuur ontstaan in de samenwerking tussen de gemeentelijke afdelingen, stedenbouw/RO, vergunningen en erfgoed.

Bijlage 2 'De regie over ruimtelijke kwaliteit'

Verslag: Den Helder Raadsinformatie-avond 17 juni 2019

Plaats: MFC 't Wijkhuis, Texelstroomlaan 5 Den Helder.

Deelnemers: raadsleden en steunfractieleden

Gespreksleider: Michiel Hulshof

Inleider: Flip ten Cate, directeur Federatie Ruimtelijke Kwaliteit, landelijk omgevingswetspecialist

Aanleiding

In 'Helders Akkoord', het coalitieprogramma van de gemeente Den Helder voor de periode 2018 – 2022 is aangegeven dat het college de intentie heeft de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit (CRK) op te heffen. Dit gericht op het verbeteren van het vestigingsklimaat voor ondernemers. Het College is begonnen de consequenties van deze maatregel in kaart te brengen en te onderzoeken wat nodig is, nu en in de toekomst onder de omgevingswet.

Doel van de raadsinformatieavond

Hoofddoel is inzicht krijgen in de consequenties van de voorgenomen afschaffing van de CRK en het ophalen van de inzichten van raadsleden over de wijze waarop advisering bij het afwegen van ruimtelijke ontwikkelingen beter kan bijdragen aan een faciliterende en stimulerende overheid .

De raadsinformatieavond heeft daarmee ook tot doel met de raad te bepalen wat de (regie)rol van de gemeente is op het vlak van 'goede omgevingskwaliteit' en hoe dit vorm kan krijgen. Dit doen we in twee stappen.

Stap 1. Ambitie bepalen voor het beleid (regierol) voor omgevingskwaliteit (het waarom!)

Stap 2 Discussie over de wijze waarop en door wie dit beleid wordt uitgevoerd/toegepast (het waar en hoe!).

Het resultaat van de avond zou moeten zijn:

Inzicht in de betekenis van de voorgenomen afschaffing van de CRK en in de mogelijke invulling en uitvoering van het beleid in relatie tot de zorgplicht voor 'goede omgevingskwaliteit' als hoofddoel van de omgevingswet. De alternatieven zullen na de zomer aan de Raad worden voorgelegd ten behoeve van het bepalen van een nader uit te werken richting.

Verslag van de avond:

Welkom door Wethouder Heleen Keur

De raadsavond was er op gericht input op te halen over hoe men in de raad aankijkt tegen de begeleiding van plannen om tot komen tot goede kwaliteit. Het afwijzen of bijsturen aan het eind van het planproces, door middel van een traditioneel welstandsadvies, wordt niet langer als wenselijk gezien. Het afkeuren of ophouden van plannen aan het eind van het vergunningtraject is niet in overeenstemming met het beginsel dat initiatiefnemers zoveel mogelijk worden ondersteund, vanuit het beginsel ja, mits...! De wethouder opent in haar introductie de avond met de vraag aan de raadsleden hoe, waar en welke gevallen ze dat anders zouden willen zien.

Programma van de avond

De avondvoorzitter licht het programma voor de avond toe: In het collegeakkoord is onder de paragraaf 'vestigingsklimaat' opgenomen om de CRK af te schaffen. De vraag is: wat gaan we dan doen? Het doel van de avond is om meningen en ideeën hierover te verzamelen. In het najaar zal aan de gemeenteraad worden voorgelegd welke vervolgstappen zullen worden gezet om het beleid te vernieuwen. Bij het formuleren van nieuw beleid kan worden aangesloten bij de omgevingswet, die meer uitgaat van eigen initiatief en het 'ja, mits' principe. Dit is een stap richting bestuurlijke vernieuwing en vergt zowel bij bestuur als in de uitvoering van beleid een ingrijpende cultuuromslag (van plantoetsen naar planbegeleiding). Er is een grote variëteit aan gebieden en bouwopgaven (van dakkapellen tot herbestemming van monumentale gebouwen). De centrale vraag tijdens de avond is voor welke ingrepen en gebieden meer en minder aandacht nodig is, en wie hierover kan adviseren.

De avond bestaat uit een wandeling langs projecten waar de CRK advies heeft uitgebracht, een lezing over de komst van omgevingswet (en de gevolgen die dat heeft voor de adviescommissie) en twee werksessies waarbij de raadsleden aan het woord zijn en kunnen aangeven waar de regie voor ruimtelijke kwaliteit zou moeten

liggen. In welke gebieden en bij welke initiatieven kan de regie bij de burgers/ondernemers zelf liggen en in welke gevallen en gebieden zou de gemeente de regierol moeten hebben. Welke gebieden en gebieden hebben meer en minder aandacht nodig?

Wandeling Nieuw Den Helder:

Frits op ten Berg Stedenbouwkundige gemeente Den Helder en Paul Kramer architect-lid van de CRK Den Helder nemen de groep mee door het gebied rond MFC 't Wijkhuis en delen hun kennis omtrent architectuur en stedenbouw aan de hand van (recente) ontwikkelingen in het gebied en nodigen de deelnemers uit om zelf te ervaren en observeren wat goede omgevingskwaliteit is en welke opgaven er allemaal spelen.

Werkessie 1: Wat is de kwaliteit van Den Helder

De aanwezigen worden over verschillende tafels verdeeld van elk ca. 8 deelnemers. Met een kaart op tafel en beelden van Den Helder gaan we in dialoog over de belangrijkste kwaliteiten van Den Helder. Waar zou de lat hoog moeten liggen en is de regierol van de gemeente groot en op welke plekken kan de regierol van de gemeente beperkt zijn en de omgevingskwaliteit aan de mensen zelf worden overgelaten.

Gespreksleider gaat de tafels langs voor eerste reflectie:

Ruimtelijke kwaliteit wordt belangrijk gevonden. Er worden veel plekken genoemd met veel kwaliteit, of plekken die potentie hebben. Huisduinen, de duinrand, koepolder, de dijk, de stelling, de ruimtelijkheid van de grachtengordel, het vele groen en de parken worden gewaardeerd. Men is enthousiast over de vergezichten, de rust en de natuur van de duinen. En over de opwaardering van de binnenstad en de ontwikkelingen op Willemsoord. De vergezichten bij de duinrand vindt men prachtig en het vele groen in bijvoorbeeld Julianadorp. De Visbuurt en Van Galenbuurt zijn niet mooi, maar kan met kleine aanpassingen snel worden verbeterd, en daar zijn meerdere buurten van. Er is behoefte aan kleine woningen. In bepaalde wijken is de hoogbouw gesloopt met grote gevolgen voor de openheid, er is veel meer ruimte. De eenheid in de straatbeelden wordt gewaardeerd.

In de gebieden waar de woningstichting actief is, gaat het beter. In gebieden met veel particulier bezit gaat het minder goed en is sturing door de gemeente wel nodig. In de van Galenbuurt en de Visbuurt valt nog veel op te knappen. De visbuurt is niet echt mooi maar heeft wel wat en met kleine ingrepen kan je het sterk verbeteren. De Jansenstraat daarentegen is mooi, historisch, met veel details. Ook de Vogelbuurt is mooi om de balkonnetjes. De Abel Tasmanstraat heeft dan weer de uitzichten. Er is ook veel aandacht voor de kwaliteit van de openbare ruimte; zo wordt genoemd de Beatrixstraat verkeersluw maken, alleen voor voetgangers. En op de grachten verlies je door de uitbouwen de grachtenuitstraling.

Gebieden waar minder aandacht nodig lijkt: Huisduinen: deze wijk is helemaal goed, dat blijft wel.

Duinpark: dit blijft ook wel goed. Dit is een nieuwe wijk en er is een beheersstichting. Dit kan je aan de mensen zelf overlaten. Nieuw Den Helder kan ook wel worden losgelaten. De woningstichting pakt dat op. Echter, na oplevering van nieuwe projecten de regie niet helemaal uit handen geven.

De meningen over veel en weinig aandacht is niet altijd gelijk. Zo wordt over Huisduinen gezegd dat het een prachtige buurt is, waarvan het belangrijk is dat de kwaliteit wordt behouden. De een stelt dat daar veel aandacht door de overheid naar moet uitgaan, de ander stelt dat bewoners zelf willen dat het mooi blijft en zij dit onderling kunnen regelen.

Tijdens de discussies gaat het erover waar de ruimtelijke kwaliteit meer regie van de overheid nodig heeft, of waar burgers of bedrijven dit onderling kunnen bepalen. Er worden tal van redenen aangegeven waarom de regie meer of minder kan. Dit heeft niet te maken met mooi of lelijk, maar met de kwetsbaarheid van gebieden, in hoeverre inwoners zich kunnen groeperen in overlegstructuren en met de complexiteit van de ingrepen. Er zijn veel overeenkomstige meningen, maar ook veel verschillende.

Flip ten Cate; inleiding op de omgevingswet

De omgevingswet gaat uit van een nieuwe relatie tussen overheid en burger. Nu is het nog zo dat de overheid toetst of je regels overtreedt. Met de omgevingswet ga je als samenleving maatschappelijke doelen stellen en de samenleving wordt vervolgens uitgenodigd om een bijdrage te leveren aan die maatschappelijke doelen. De komende jaren wordt het voor gemeenten niet direct eenvoudiger. Voor de omgevingswet is niet alleen nieuw beleid en regelgeving nodig maar vooral ook een cultuuromslag. Daarbij is sprake van decentralisatie en stoot het rijk steeds meer taken en regels af naar de gemeente.

De hoofddoelen van de wet zijn het maken van een veilige, gezonde leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit. Centraal staat een grotere bestuurlijke afwegingsruimte (mits zorgvuldig en goed gemotiveerd). Ook participatie is van belang. Direct betrokkenen krijgen een rol bij het vaststellen van beleid of bij de invloed op particulier initiatief, maar hoe dit precies zou moeten is nog niet duidelijk.

Goede omgevingskwaliteit is een van de drie hoofddoelen van de wet, maar wat dat is, is niet exact gedefinieerd in de wet. Goede omgevingskwaliteit duidt volgens de toelichting bij de wet op het belang van aspecten als cultureel erfgoed, architectonische kwaliteit van bouwwerken, stedenbouwkundige kwaliteit en kwaliteit van natuur en landschap. Het is een combinatie van aspecten die integrale benadering mogelijk maken. De wettelijke eisen voor omgevingskwaliteit zijn beperkt wel is er een wettelijke 'zorgplicht' voor zowel gemeente als burgers.

Goede omgevingskwaliteit (net als een veilige en gezonde omgeving) wordt vastgelegd in nieuwe wettelijke instrumenten. Voor de gemeente zijn de drie belangrijkste:

1. De Omgevingsvisie; Visie op hoofdlijnen op de kernkwaliteiten en ontwikkeling van de gemeente in de toekomst. Niet bindend voor de burger, wel voor de gemeente zelf. Deze wordt vastgesteld door de gemeenteraad en moet doorvertaald worden in het Omgevingsplan.
2. Het Omgevingsplan: betreft de toedeling van functies aan de ruimte en de hierbij behorende algemene en locatiegebonden regels. Zowel bindend voor de burger als voor de gemeente. Bestaande plannen en regels zoals het bestemmingsplan, de welstandsnota, beelkwaliteitsplannen, onderdelen van de erfgoedverordening en de apv en andere ruimtelijke relevante regels gaan hierin op.
3. De Omgevingsvergunning; de bedoeling van de wet is dat er minder zaken vergunningsplichtig zullen zijn, met als basisidee: als je aan de regels voldoet hoef je geen vergunning meer aan te vragen. Voor meer complexe gevallen zal nog vergunning nodig zijn die wordt getoetst aan de regels in het omgevingsplan. Ook als een initiatief niet in het omgevingsplan past dient de gemeente voortaan te onderzoeken of toch onder voorwaarden kan worden meegewerkt of in elk geval te beargumenteren waarom niet kan worden meegewerkt.

Over de advisering omtrent ruimtelijke ontwikkelingen heeft de wet veel vrijheid gegeven aan gemeenten om dit in te vullen zoals men wenst. Wel is de instelling van een 'gemeentelijke adviescommissie' verplicht. De gemeenteraad heeft de bevoegdheid gekregen om deze commissie te benoemen en de taakomschrijving vast te stellen. Het rijk eist dat deze commissie in elk geval advies geeft over de door het rijk aangewezen monumenten. De raad kan hier andere adviesvragen aan toevoegen. Naast de rijksmonumentenactiviteiten (m.u.v. archeologie) kan de gemeenteraad voor andere omgevingsvergunningaanvragen een advies verplicht stellen. Dit opent de weg naar een meer brede integrale adviestaak. Het college mag uiteraard ook in andere gevallen advies vragen. De VNG is bezig met een landelijke handreiking om de commissie goed te kunnen inrichten. Deze handreiking komt eind dit jaar uit.

De tweede kamer heeft bij motie bepaald dat het de voorkeur verdient om aan het begin van het planproces in gesprek te gaan met initiatiefnemers. De toetsing van vergunningaanvragen aan het eind kan dan worden afgebouwd.

Vragen n.a.v. de inleiding:

Den Helder heeft een prachtige omgevingsvisie. De provinciale weg produceert echter veel uitstoot. Hoe ga je daar mee om? Het idee van de omgevingswet is dat gemeente en provincie met elkaar in overleg gaan en het gezamenlijk oplossen. Er wordt uitgegaan van gedeelde waardering van de aanwezige kwaliteiten. Dit betekent veel werk en vergt een nieuwe manier van werken van de ambtenaren: niet meer toetsen, maar op pad de wijken in. De omgevingswet gaat uit van participatie met de burens, en daarbij rekening houden met de maatschappelijke doelen. Hoe wil de initiatiefnemer daar bij geholpen worden? Hoe kan je dat organiseren?

Werkssessie 2

In werksessie 2 wordt bekeken welke advisering waar voor nodig zou zijn. Er worden meerdere concrete ruimtelijke initiatieven (op foto) voorgelegd, die variëren van het bouwen van een dakkapel tot een grootschalig en complexe nieuwbouwplan. Alleen uitgaan van toetsing op basis van een bestemmingsplan, omgevingsplan of beleidsnota's is niet altijd voldoende om een bepaalde ruimtelijke kwaliteit na te streven. Soms is advies over een specifieke ingreep wenselijk of zelfs noodzakelijk voor de afweging van het college om wel of niet mee te werken en een vergunning te verlenen.

Aan de deelnemers per groep om te bespreken wat nodig is om de gewenste kwaliteit te borgen en wie daarbij een rol heeft. Er zijn 3 mogelijke opties:

1. de burger zelf aan zet (geen advies),
2. gemeentelijke regie door ambtelijk adviseurs (ambtelijk advies)
3. extern onafhankelijk deskundig advies (adviescommissie).

Met de burger aan zet wordt bedoeld dat er wel beleid voor omgevingskwaliteit is geformuleerd maar dat burgers onderling de zorg hiervoor op zich nemen. In gebieden en bij ingrepen waar niet de burger zelf, maar de gemeente geacht wordt de regierol te nemen, is er de optie om ambtelijk te laten adviseren of het advies te laten uitbrengen door een deskundig en onafhankelijk adviesorgaan.

1. De burger zelf aan zet - geen advies nodig:

Genoemd worden: het buitengebied, reclame op bedrijventerreinen, erfafscheidingen, samenhang in de buurt, dakkapellen. Er wordt wel gewaarschuwd voor ruzie. Dat kan worden opgelost met een soort 'rijdende rechter', dan zijn er echter wel omliggende regels nodig.

Redenen waarom geen advisering nodig wordt geacht:

- Bouwplannen van de woningstichting. De woningstichting wordt gezien als een sterke partner. De organisatie is groot genoeg om ruimtelijke kwaliteit zelf op te lossen en heeft belang bij kwaliteit.
- (Kleine) bouwplannen in buurten met een sterke belangenvereniging, zoals Duinpark. De bewoners zijn hier zo goed georganiseerd dat ze dit zelf in onderling overleg kunnen bewaken.
- Bouwplannen in goede of nieuwe buurten, zoals Huisduinen of Duinpark. Deze buurten zijn goed van zichzelf en bewoners willen dit graag zo houden, en regie van buitenaf die dan ook niet nodig. Vaak is er een belangenvereniging die kan zorgdragen voor kwaliteit.
- Kleine bouwplannen, zoals dakkapellen, of dakopbouwen. Het wordt daarbij wel belangrijk gevonden dat het geen rommeltje wordt.

Er wordt gesproken over wat je extra moet doen om dit te doen slagen. Hoe toets je of omwonenden het met je eens zijn? Wat als de burens dwars gaan liggen omdat ze je niet mogen? Wat is het vangnet als er onenigheid ontstaat? Is er dan een onafhankelijke 'rijdende rechter' die dit kan oplossen? Niet iedereen heeft zin om met de burens in gesprek te gaan over hun bouwinitiatieven, wat doe je dan? Gedacht wordt aan buurtbemiddelaars. Ook wordt gezegd dat betrokkenen het ook zelf moeten willen. Zo niet dan moet toch de gemeente optreden.

2. Ambtelijk advies.

Als mensen er zelf niet uitkomen en op de meest kwetsbare of belangrijke plekken moet de gemeente het voortouw nemen. Het is een taak voor de gemeentelijke diensten om ook het algemene aanzicht op orde te houden. Dit geldt bijvoorbeeld bij de openbare ruimte, winkelgebieden of bedrijventerreinen. Maar ook als er geen burens zijn (bij een nieuwbouwwijk bijvoorbeeld) of als je er als burens niet uitkomt. Opgemerkt wordt dat als je een huis aanpast dat effect heeft op andere woningen, de gemeente zou daarover moeten waken.

Ambtelijke advisering is vooral wenselijk:

- Als er toch regie en regels nodig zijn, omdat de angst bestaat dat het anders een rommel wordt.
- Nadat de woningstichting bouwplannen heeft opgeleverd, is regie nodig om de eenheid in een gebied te behouden. Zoals schuttingen in Duinpark.
- Na-isoleren/gevelwijzigingen. Dit is heel afwijkend, dat kan niet intern worden belegd. Er dient wel advies op te worden gegeven. Ambtelijk of extern, is nog de vraag.
- Kwetsbare buurten met veel particulier bezit. De Visbuurt en de Van Galenbuurt dienen te worden opgeknapt. Met kleine ingrepen kan al veel worden bereikt. Om een kwaliteitsslag te realiseren is regie van de overheid noodzakelijk. In gebieden waar de woningstichting actief is, gaat het opknappen ervan beter dan in gebieden met veel koopwoningen.
- Schuttingen of dakkapellen. Een deel vindt dat dit vrij kan worden gelaten, een deel vindt dat hiervoor wel regels moeten worden opgesteld, of voorwaarden aan bewoners moeten meegeven, zodat het geen rommel wordt.

3. Onafhankelijk deskundig advies:

Het is nog niet altijd uitgedacht of, indien gemeentelijk regie gewenst is of dit dan ambtelijk kan of dat onafhankelijke advisering nodig is. Onafhankelijke deskundige advisering is van belang bij historische gebieden en gebouwen, de inrichting van de openbare ruimte, bruggen, markante zaken. In hoeverre betrek je de sfeer van een wijk erbij, wie zorgt voor het grotere geheel? Wat doe je bij heel ingewikkelde kwesties. Ook daken met zonnepanelen en windmolens worden genoemd. Windmolens kunnen impact hebben op bouwplannen ivm de windmolenbiotoop, dat is zo ingewikkeld, daar heb je een expert bij nodig.

Advies van een externe deskundige over de ruimtelijke kwaliteit is noodzakelijk bij:

- Historische wijken en buurten
- Monumenten
- Karakteristieke gebouwen
- De openbare ruimte. Als voorbeelden worden gegeven het behoud van het groen in Julianadorp.
- De binnenstad.
- Hoogbouw, hiervoor dient altijd een expert te worden geraadpleegd die de impact ervan begrijpt.

Reflectie door Jandirk Hoekstra (voorzitter CRK)

De avondvoorzitter betreft Jandirk Hoekstra, voorzitter van de CRK in het gesprek en vraagt naar het belang van kwaliteit voor Den Helder.

Jandirk Hoekstra nodigt de raadsleden uit om eens een kijkje te komen nemen bij een vergadering. Hij legt uit dat veel plannen door een gemandateerde worden beoordeeld. En dat het werk van de CRK steeds meer naar voren verschuift. Initiatiefnemers komen tegenwoordig al in een veel vroeger stadium langs (vooroverleg). De onafhankelijke expert als sparring partner. Er zijn verschillende manieren waarop kwaliteitsadvisering anders kan worden geregeld. De vraag is hoe kan je dingen zo dicht mogelijk bij huis kan regelen, bijvoorbeeld een wijkplatform. Teveel vertrouwen op onderlinge overeenstemming tussen bureaus kan snel tot problemen leiden. Veel mensen kijken voor de regie toch naar de gemeente.

Voorzitter peilt de reacties uit de zaal:

Welke koers kunnen we varen en hoe komen we tot een gedragen en genuanceerd beleid, wat hebben we vastgesteld met betrekking tot de uitvoering van het beleid? De gespreksleider probeert de belangrijkste inzichten te verzamelen.

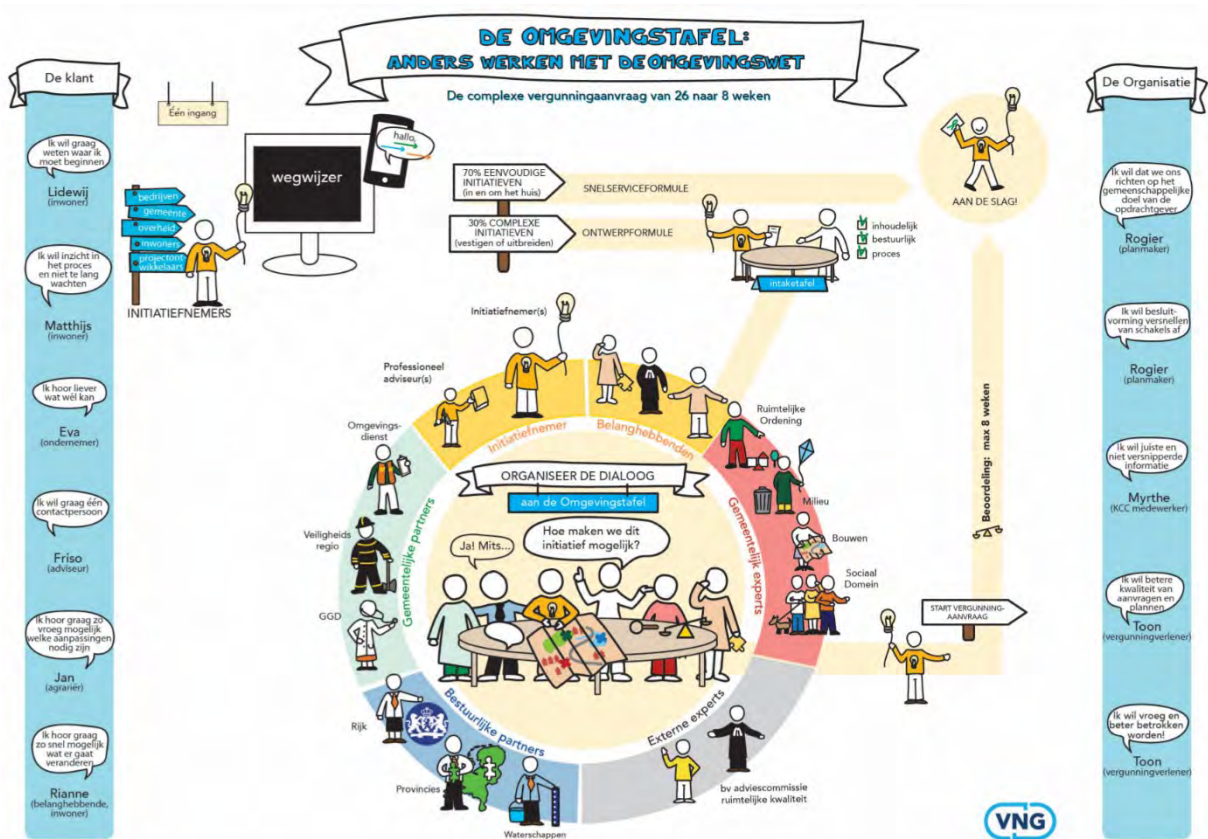
‘Het was een leuk gesprek. De concrete voorbeelden op de kaartjes dwongen je om er over na te denken, en te bedenken welke problemen je dan tegenkomt. Dan is het best ingewikkeld’. ‘Wat nog toegevoegd wordt is dat het belangrijk is om mensen zelf te horen of ze de verantwoordelijkheid ook zelf willen nemen om er onderling uit te komen’. ‘Het zou bijvoorbeeld goed zijn om bij bedrijventerreinen te informeren wat zij ervaren bij indienen van een aanvraag en of ondernemers er voor voelen om zelf de regie te nemen. Dat kunnen we dan meenemen als de opzet van het beleid wordt veranderd. Ook de andere kant horen, niet alleen hoe verschrikkelijk het is’.

Kortom, er is met veel betrokkenheid gesproken over de bijzondere kwaliteit van Den Helder en hoe en wie zorg kan dragen om dit te behouden of te verbeteren. . Men vindt het belangrijk om de ruimtelijke kwaliteit te behouden. en is er veel informatie opgehaald om een volgende stap te kunnen zetten. Op basis van de input zal in het najaar een voorstel worden gepresenteerd over hoe nu verder met de regie over de ruimtelijke kwaliteit in Den Helder. Daarbij zal ook worden betrokkenen waar eigenaren van bedrijven, de corporatie of belangenverenigingen ed behoefte aan hebben.

Afsluiting

De wethouder sluit de avond af. Ze heeft veel verschillende dingen gehoord. Er is een grote variatie hoe je met dingen kan omgaan, dat kan je tegen de omgevingswet aanleggen. Hier is opgehaald hoe we dat kunnen doen. Experimenteren is interessant, maar in de praktijk kost dat veel tijd, geld en energie. En het is de vraag of het concreet wat oplevert. In het najaar wordt met de raad besproken hoe we de resultaten van de avond in een vorm gaan gieten.

Bijlage 3 Model omgevingstafel VNG

Bijlage 4 Belangrijkste uitgangspunten huidige welstandsnota

De Stelling heeft naast een duidelijk cultuurhistorische en landschappelijke waarde. Voor de Stelling zijn een structuurvisie (2003), een inrichtingsvoorstel (2007) en een bestemmingsplan (2015) opgesteld. Hierin staan de ambities en de uitgangspunten voor de Stelling helder weergegeven.

De Stelling valt grotendeels onder de begrenzing van het beschermd stadsgezicht Stelling Den Helder. Daarom is het bijzondere beoordelingsniveau van toepassing gericht op het behoud van de landschappelijke en cultuurhistorische waarde.

Voor Willemsoord is een cultuurhistorische waardestelling (2010) en een beeldkwaliteitplan 'Willemsoord - een ongeslepen diamant' (2012) opgesteld. Plannen op het voormalige rijkswerf dienen mede getoetst te worden aan de richtlijnen van dit beeldkwaliteitplan.

Stadshart Wonen, Van Galenbuurt, Visbuurt

Voor Stadshart Wonen en de grachtengordel is tevens het 'Uitwerkingsplan Stadshart Den Helder' (2009) van toepassing.

Geleerdenbuurt en Tuindorp, Indische Buurt, Oud Den Helder en Vogelbuurt, allen ook aangemerkt als bijzonder.

Het duingebied en het strand vallen ook onder 'bijzonder'

Voor de overige woongebieden is het beoordelingsniveau 'normaal' van toepassing. Het uitgangspunt bij beoordeling van bouwplannen is de aanwezige samenhang op wijk en buurtniveau. Beoordeling zal voornamelijk gericht zijn op de hoofdkenmerken, waarbij mogelijkheden zijn voor uitbreidingen van woningen en nieuwbouw met respect voor de bestaande stedenbouwkundige structuur.

Voor Nieuw Den Helder is in 2012 een stedenbouwkundige visie opgesteld; 'Visie op Transformatie Nieuw Den Helder'. Hierin is een visie tot transformatie van de wijk uitgewerkt. Bij nieuwbouw vormt deze visie het uitgangspunt. Voor de beoordeling van nieuwbouwplannen in 't Laar (Noorderhaven) (2009) en voor Julianadorp-Oost (2008) zijn beeldkwaliteitplannen van toepassing.

Ook voor haven- en bedrijventerreinen is het beoordelingsniveau 'normaal'.

Voor bedrijventerrein Kooypunt is een 'beeldkwaliteitplan Kooypunt' (2004) opgesteld waarin richtlijnen zijn opgenomen ten aanzien van de inrichting, bebouwing en architectuur. Bij beoordeling van bouwplannen wordt hiermee rekening gehouden.

Een deel van bedrijventerrein Westoever - langs de Buitenliniegracht – is gelegen in het als beschermd stadsgezicht aangewezen gebied. Bij nieuwbouw in deze zone dient men zorgvuldig rekening te houden met het behouden en waar mogelijk verbeteren van de cultuur- en architectuurhistorische betekenis van de stedenbouwkundige structuur en eventuele historische bebouwing.

De sport- en recreatieterreinen verspreid liggend door Den Helder, waaronder de sportterreinen, de recreatie- en bungalowparken en de volkstuintjes en het landelijk gebied vallen onder beoordelingsniveau 'normaal'.

Afwijken van het advies

Het college van burgemeester en wethouders volgt in zijn oordeel in principe het advies van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit. Het college van burgemeester en wethouders kan op inhoudelijke grond afwijken van het advies van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit indien het college tot het oordeel komt dat de commissie de van toepassing zijnde criteria niet juist heeft geïnterpreteerd, of de commissie naar haar oordeel niet de juiste criteria heeft toegepast.

Het college van burgemeester en wethouders krijgt volgens artikel 2.10 lid 1d Wabo de mogelijkheid om bij strijd van een bouwplan met redelijke eisen van welstand, toch de vergunning te verlenen indien het college van oordeel is dat daarvoor andere redenen zijn, bijvoorbeeld van economische of maatschappelijke belang. Deze afwijking wordt in de beslissing op de aanvraag van de vergunning gemotiveerd.

Het kan voorkomen dat de criteria voor objecten en gebieden ontoereikend zijn. Daarom kan het college van burgemeester en wethouders, na schriftelijk en gemotiveerd advies van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit, afwijken van deze criteria. In de praktijk betekent dit dat het betreffende plan alleen op grond van de algemene kwaliteitsprincipes wordt beoordeeld en dat de bijzondere schoonheid van het plan met deze principes wordt beargumenteerd. Daarbij geldt de stelregel: het is redelijk dat er hogere eisen worden gesteld aan de zeggingskracht en het architectonisch vakmanschap naarmate een bouwwerk zich sterker van zijn omgeving onderscheidt.

Excessen

Volgens artikel 12, lid 1 van de Woningwet (Ww) mag een bestaand bouwwerk niet in ernstige mate in strijd zijn met redelijke eisen van welstand, beoordeeld naar de criteria zoals opgenomen in deze welstandsnota. Bij het toepassen van deze excessenregeling wordt het criterium gehanteerd dat bij een bouwwerk of deel daarvan sprake moet zijn van onmiskenbare strijdigheid met de in deze nota opgenomen criteria, en/of een buitensporigheid in het uiterlijk die ook voor niet-deskundigen duidelijk is en die afbreuk doet aan de ruimtelijke kwaliteit van een gebied.

Beeldkwaliteitplannen

De gemeente kan bij grotere ontwikkelingen een beeldkwaliteitplan laten opstellen. Een beeldkwaliteitplan vormt dan het ontwikkelgericht beoordelingskader dat gebruikt kan worden als beoordelingskader door de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit.

- Beeldkwaliteitplan Kooypunt (2004) (1,34 MB)
- Beeldkwaliteitplan Julianadorp Oost (2008) (7,1 Mb)
- Uitwerkingsplan Stadshart Den Helder (2009) (11,7 Mb)
- Beeldkwaliteitplan 't Laar (herzien 2009) (6,34 MB)
- Willemsoord - een ongeslepen diamant (2012) (3,65 MB)
- Beeldkwaliteitplan Op Huisduinen (2015)
- Cultuurhistorische waardestelling Willemsoord

Bovendien kan bij herziening van beleid worden bekeken hoe lokale ambities ten aanzien van duurzaamheid en cultuurhistorie (op gebiedsniveau) kunnen worden meegenomen.